

ПРОГРАМ РАДА
ISS/KS M180
СУНЧЕВА ЕНЕРГИЈА

Овај програм рада усвојен је на седници Комисије која је одржана 08.05.2013. године, а одобрио га је Стручни савет за опште области стандардизације на седници која је одржана 3. јула 2013. године.

1 Увод

Стручни рад Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту „Институт”) у појединачним областима стандардизације одвија се у комисијама за стандарде и сродне документе (у даљем тексту „комисије за стандарде”) које су основна техничка радна тела. По потреби, комисије за стандарде могу образовати радне групе и друга стална и повремена радна тела ради извршавања појединих задатака из својих делокругова.

Предмет рада Комисије **KS M180** је стандардизација у области сунчеве енергије, терминологије, општих захтева, карактеристика, метода испитивања, вредновања усаглашености, сертификације и означавања система за грејање коришћењем сунчеве енергије.

На основу члана 78 и 79 Статута Института и тачке 4 Интерних правила стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде, **KS M180** ради на припреми српских стандарда и сродних докумената, припреми стручних мишљења на основу српских стандарда и сродних докумената, праћењу и активном учешћу у раду међународних и европских техничких комитета за стандардизацију у области сунчеве енергије.

Комисија за стандарде прати рад Техничког комитета ISO/TC 180, *Сунчева енергија*, Међународне организације за стандардизацију (ISO), и Техничког комитета CEN/TC 312, *Топлотни системи и компоненте за коришћење сунчеве енергије*, Европског комитета за стандардизацију (CEN).

Formatted: Not Highlight

Комисија за стандарде KS M180, *Сунчева енергија*, образована је решењем бр. 347/3-22-01/2013. од 13. фебруара 2013. године.

2 Пословно окружење

2.1 Опште

У контексту намера да се Република Србија што пре интегрише у Европску унију, у току је процес усаглашавања националног законодавства са европским, које се врши путем преузимања европских стандарда и директива Новог приступа ЕУ. На основу тог процеса, комисије за стандарде Института врше усаглашавање српских стандарда са европским, и то усвајањем европских стандарда као националних. Осим тога, приликом преузимања европских као српских стандарда морају се повићи сви национални стандарди за исте предмете стандардизације који су у супротности са европским. По том принципу и комисија KS M180 врши преузимање европских стандарда и сродних докумената у нашу стандардизацију.

Стандарди ове комисије нису хармонизовани, мада се планира њихово хармонизовање са директивама Новог приступа 92/75/ЕЕС и 89/106/ЕЕС.

Политичка, економска, техничка, регулаторна, правна, друштвена и/или међународна динамика одраз је пословног окружења у сектору индустрије, производа, материјала и праксе, који се односе на предмет ове комисије и они знатно утичу на то како се спроводи доношење стандарда из ове области. Сунчева енергија је значајан обновљив извор енергије. Сунчева енергија не загађује животну средину, еколошки је безбедна, а у односу на остале изворе енергије она је обновљива.

У стратегији и политици развоја индустрије Републике Србије, директно се не наводи производња сунчевих пријемника или њихово постављање, али она индиректно постоји у оквиру конципирања и почетака операционализације стратешких програма: ПРОГРАМ 1: Еколошки компатибилна индустрија, ПРОГРАМ 2: Индустрија са ефикасним коришћењем ресурса.

ПРОГРАМ 1: Еколошки компатибилна индустрија

Систематско увођење еколошке димензије у простор индустрије Србије, у смислу усклађивања њене технолошке базе и модела рада са националним и европским прописима релевантним за очување животне средине, климатске промене, заштите на раду и очувања здравља радника. Изградња релевантних законских аката и механизма за њихово ефикасно спровођење и контролу.

ПРОГРАМ 2: Индустрија са ефикасним коришћењем ресурса

Препознавање и подстицање примене технологија и производних метода које редукују и рационализују потрошњу природних ресурса и подстичу инвестиције у њихово очување и обнављање. Изградња законских аката који подстичу и обавезују индустрију да делује у складу са релевантним стандардима и стратегијама одрживог развоја.

У многим државама, влада се одлучује за субвенције из следећих разлога:

- развоја индустрије;
- сигурности при снабдевању ове енергије;
- уштеде;
- смањења ефекта стаклене баште.

Заинтересоване стране у области рада ове комисије су:

1. Влада Републике Србије;
2. релевантни органи државне и локалне управе;
3. универзитети;
4. удружења;
5. именована тела за оцењивање усаглашености;
6. мала и средња предузећа;
6. корисници.

Српске стандарде које доноси Комисија за сунчеву енергију, KS M180, на националном нивоу широко примењују произвођачи, пројектанти, институти, органи државне управе и др.

2.2 Квантитативни показатељи пословног окружења

Следећа листа квантитативних показатеља описује пословно окружење у којем треба обезбедити одговарајуће информације ради подршке будућим акцијама и плановима комисије.

Процењена вредност обновљивих извора енергије у Србији је око 4,3 милиона тена (1 тен = 1 тона еквивалента нафте = 11 630 kWh), при чему је 0,6 милиона тена (6 978 GWh) – 14,5 % укупних потенцијала.

Тренутно је у фази припреме "Стратегија развоја енергетике Републике Србије за период до 2025 године са пројекцијама до 2030. године", коју ради рударско геолошки факултет. Ову стратегију Министарство енергетике треба да усвоји до краја јуна месеца. Статистичке податке о сунчевој енергији Републике Србије ће ова комисија унети чим ови податци буду доступни.

2.3 Захтеви тржишта

Стандарди из надлежности Комисије KS M180 користе се у пословном окружењу Србије. Спецификације и ови стандарди су основ за производне и комерцијалне послове. Пошто су стандарди у надлежности Комисије KS M180 у релативно широкој употреби, неопходно је њихово редовно иновирање. Сукцесивни развој нових технологија или побољшања већ постојећих производа, као и пратеће опреме која користи сунчеву енергију, захтева додатно и континуално праћење тржишта у циљу понуде одговарајућих савремених стандарда.

2.4 Аспекти животне средине

Пријемници сунчеве енергије се углавном користе за уштеду енергије и смањење загађења. Због тога су аспекти заштите животне средине који се односе на флуиде који преносе топлоту, на изолационе материјале, безбедносне компоненте и рециклажу материјала пријемника већ укључени у објављене стандарде из ове области (CEN/TC 312).

Осим тога, коришћење сунчеве енергије као обновљивог извора енергије доприноси очувању животне средине и мањем коришћењу осталих извора енергије као што су угљ, нафта, природни гас и нуклеарна енергија.

Директива Европског парламента о климатским променама и енергији која има за циљ обезбеђење смањења емисије гасова са ефектом стаклене баште за најмање 20 %, унапређење енергетске ефикасности од 20 % и учешће обновљивих извора енергије од 20 % у укупној потрошњи енергије у ЕУ до 2020. године.

3 Очекиване користи од рада Комисије

Стандарди и техничке спецификације које је припремила ова комисија:

- пружају подршку малим и средњим предузећима, посебно произвођачима опреме;
- доприносе одстрањивању техничких баријера у трговини и отварање тржишта широм Европе;
- обезбеђују методе испитивања;
- доприносе смањењу емисије CO₂;

– омогућују лакшу везу између произвођача, корисника и именованих тела надлежних за технички надзор и атестирање.

4 Заинтересоване стране

Све заинтересоване стране (производња, институти, акредитациона и сертификациона тела и организације, научно истраживачке и образовне установе, државна управа, итд.) могу да предложe члана Комисије и експерте у радним групама, при чему треба водити рачуна о балансу у заступљености свих заинтересованих страна. Такође је могуће и учешће у својству посматрача, под одређеним условима прописаним Интерним правилима стандардизације — Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде ИСС-а. Садашњи састав Комисије чине чланови из научних и образовних установа, удружења инжењера и техничара, малих и средњих предузећа и Института.

5 Циљеви и стратегија за остваривање циљева

5.1 Циљеви

1. Размена информација – стандарди који садрже климатске податке, укључујући и стандарде за мерење и процедуре мерења, са посебним освртом на вредновање ресурса и праћење услова испитивања.
2. Унифицирање метода испитивања – стандардизовање метода испитивања да би се унапредила размена података између различитих места мерења, чиме се олакшава трговина.
3. Доступност метода испитивања и, где је то могуће, спецификације материјала који се примењују за сунчеву енергију, као помоћ пројектантима.

5.2 Стратегије за остваривање циљева

Остваривање циљева Комисије KS M180 заснива се на дефинисању приоритета рада Комисије, а то су преузимање и усвајање европских стандарда и праћење рада Техничког комитета ISO/TC 180, *Сунчева енергија*, Међународне организације за стандардизацију (ISO), и Техничког комитета CEN/TC 312, *Топлотни системи и компоненте за коришћење сунчеве енергије*, Европског комитета за стандардизацију (CEN).

У процесу имплементације стандарда неопходни су сарадња и координиране активности ИСС-а са активностима Министарства за финансије и привреду.

6 Фактори који могу утицати на испуњење и имплементацију програма рада

- Непостојање одговарајућих националних стандарда на српском језику изискује додатне напоре и средства који су ван области рада Комисије за стандарде и Института.
- Недостатак финансијских средстава онемогућава обезбеђење одговарајућих превода и упућује на преузимање стандарда методом проглашавања, што умањује кредибилитет ових стандарда у пословном окружењу.
- Недовољно учешће стручњака у доношењу српских стандарда.
- Недовољна заинтересованост стручне јавности за учешће у јавној расправи и достављању примедба у вези са предлогом нацрта српских стандарда који се стављају на јавну расправу.

7 План активности

Планирано је доношење европских стандарда сукцесивном динамиком у односу на CEN техничке комитете, а у тренутку доношења овог програма рада планирано је доношење стандарда EN ISO 9488, *Сунчева енергија – Речник*, на српском језику.

7 Корисни линкови за све наведене активности

http://www.iss.rs/tc/?national_committee_id=281

www.iss.rs

<https://www.cen.eu/cen/Sectors/TechnicalCommitteesWorkshops/CENTechnicalCommittees/Pages/default.aspx?param=6293&title=Thermal%20solar%20systems%20and%20components>

http://www.iso.org/iso/home/standards_development/list_of_iso_technical_committees/iso_technical_committee.htm?commid=540